

SGAG – Skill Generator Assessment Game

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Προϊόν 1

**Συγκριτική ανάλυση των εγκάρσιων δεξιοτήτων
(στις χώρες που συμμετέχουν στο έργο)**

Περίληψη

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Γενική επισκόπηση

Η παρούσα επισκόπηση του προϊόντος 1 «Συγκριτική αναφορά για τις εγκάρσιες δεξιότητες και το διαθέσιμο υλικό» του έργου SGAG παρουσιάζει συνοπτικά κάποιες σημαντικές πληροφορίες σχετικά με την έρευνα επί των συστημάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (EEK) στην Ιταλία, την Τσεχία, την Ελλάδα, την Ρουμανία και την Λετονία. Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στις βασικές δεξιότητες για τα συστήματα EEK, τα μέτρα που εφαρμόζονται για την πιστοποίηση τους, πρωτοπόρες μεθόδους για την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων αλλά και στα τρέχοντα προγράμματα που έχουν τον ίδιο σκοπό. Πρόκειται για μια επισκόπηση των πόρων που συγκεντρώθηκαν από τους εταίρους με στόχο το ψηφιακό παιχνίδι SGAG.

Η έρευνα επί των εγκάρσιων δεξιοτήτων και του διαθέσιμου υλικού είχε τους εξής στόχους:

- Να προσφέρει μια επισκόπηση του ήδη διαθέσιμου υλικού στις συνεργαζόμενες χώρες το οποίο χρησιμοποιείται για την ανάπτυξη δεξιοτήτων που θα μπορούσαν με τη σειρά τους να χρησιμοποιηθούν για τον σκοπό του SGAG.
- Να προσφέρει μια επισκόπηση των δεξιοτήτων που θα μπορούσαν να ενσωματωθούν στο παιχνίδι SGAG.
- Να ερευνήσει τους πρωτεύοντες τομείς των συστημάτων EEK στις συνεργαζόμενες χώρες και τις δεξιότητες που αναζητά η αγορά εργασίας.
- Να συντάξει τα δεδομένα που συγκέντρωσαν οι εταίροι για τη δημοσίευση μιας συγκριτικής αναφοράς επί των εγκάρσιων δεξιοτήτων και του διαθέσιμου υλικού.

Το έργο συνίσταται στη διεξαγωγή έρευνας για τα συστήματα EEK στις συνεργαζόμενες χώρες, τους πρωτεύοντες τομείς που αφορούν την ανάπτυξη των εγκάρσιων δεξιοτήτων, την πιστοποίηση της κατάρτισης στα διάφορα εκπαιδευτικά επίπεδα, τις νέες μορφές εκπαίδευσης και ήδη υπάρχοντα προγράμματα που παρέχουν καινοτόμες λύσεις.

Η αναφορά δεν έχει μορφή εξαντλητικής έρευνας επί των συστημάτων EEK και των πλαισίων για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων στις συνεργαζόμενες χώρες. Οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν αφορούν τη δημιουργία υπόβαθρου για την ανάπτυξη των προϊόντων του παιχνιδιού SGAG και ως εκ τούτου δεν πρέπει να θεωρηθούν περιεκτικές επισκοπήσεις των αναφερόμενων θεμάτων.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Εθνικά πλαίσια πιστοποίησης

Οι διαφορές στα εθνικά συστήματα πιστοποιήσεων δεν γίνονται εμφανείς μόνο μεταξύ των κρατών που συμμετέχουν στο έργο. Παρουσιάζονται διαφορετικές προσεγγίσεις ακόμα κι εντός της ίδιας χώρας, όπως για παράδειγμα η Ιταλία, στην οποία οι περιφέρειες έχουν κοινή νομοθετική δικαιοδοσία στην εκπαίδευση και ξεχωριστή στην εκπαίδευση και την επαγγελματική εκπαίδευση. Η αυτονομία των σχολείων στη μέθοδο διδασκαλίας είναι επίσης ένας παράγοντας που διαφοροποιεί τα προγράμματα που εφαρμόζονται εντός της ίδιας χώρας. Σε μερικές περιπτώσεις παρατηρείται ότι το σύστημα της επαγγελματικής εκπαίδευσης βρίσκεται σε μια μεταβατική κατάσταση και βασίζεται περισσότερο στις ανάγκες της αγοράς και της οικονομίας (Ελλάδα). Τα εθνικά συστήματα προσφέρουν διαφορετικούς τύπους επαγγελματικής εκπαίδευσης καταλήγοντας σε διάφορες πιστοποιήσεις και στην απονομή διάφορων διπλωμάτων. Στην Λετονία, η επαγγελματική εκπαίδευση είναι διαθέσιμη σε τρία διαφορετικά στάδια: Βασικό, προχωρημένο και επαγγελματικό. Τα περισσότερα προγράμματα απαιτούν πρακτική άσκηση ή μια περίοδο μαθητείας. Στην περίπτωση της Ελλάδας, κοινωνικοί εταίροι, θεσμικά όργανα και δήμοι δημιουργούν και προσφέρουν μαθησιακά προγράμματα συνεχιζόμενης ή δια βίου εκπαίδευσης, τα οποία έχουν προστιθέμενη αξία όσον αφορά την συνάφειά τους. Στην Πολωνία η επαγγελματική εκπαίδευση στοχεύει στην απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων για μια συγκεκριμένη καριέρα και λαμβάνει χώρα σε σχολικά συνεργεία, εργαστήρια, σχολικές φάρμες, συνεχιζόμενα εκπαιδευτικά κέντρα και τεχνικά εκπαιδευτικά κέντρα. Στη Ρουμανία τα προγράμματα ΕΕΚ βασίζονται στην επαγγελματικά εκπαιδευτικά πρότυπα που θεσπίζονται από το υπουργείο Εκπαίδευσης και τους κοινωνικούς εταίρους. Τα επαγγελματικά πρότυπα εκπαίδευσης στην ΕΕΚ βασίζονται σε αντίστοιχα εγκεκριμένα πρότυπα απασχόλησης.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Δεξιότητες προτεραιότητας για τα συστήματα ΕΕΚ

Η επαγγελματική εκπαίδευση στις χώρες των εταίρων του έργου εστιάζει στην απόκτηση και ανάπτυξη ειδικών δεξιοτήτων που ανταποκρίνονται σε ένα ορισμένο επαγγελματικό πρότυπο, απαραίτητο για ένα συγκεκριμένο επάγγελμα. Παρόλο που δεν υπάρχουν ειδικά μαθήματα τα οποία να στοχεύουν στη βελτίωση των εγκάρσιων δεξιοτήτων, θα έπρεπε να ενσωματωθεί η διδασκαλία τους στο γενικότερο περιεχόμενο της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Οι σημαντικότερες δεξιότητες για τα συστήματα ΕΕΚ που είναι κοινές στις περισσότερες από τις χώρες που συμμετέχουν στην έρευνα είναι οι εξής:

- επικοινωνία
- εργασία σε ομάδες
- «μαθαίνω πώς να μαθαίνω»
- επίλυση προβλημάτων
- αναλυτικές δεξιότητες
- προγραμματισμός δραστηριοτήτων

Επίσης, οι παρακάτω ικανότητες θεωρούνται καίριες:

- μαθηματικός λογισμός
- ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη και πολιτισμική επίγνωση
- δεξιότητες χρήσης ΤΠΕ και επεξεργασίας πληροφοριών
- επιχειρηματικότητα

Μέτρα πιστοποίησης

Η έρευνα έδειξε ότι η πρόοδος στον τομέα της απόκτησης βασικών ικανοτήτων συνήθως δεν παρακολουθείται σε βάθος και ότι αυτές εξετάζονται παράλληλα με τις επαγγελματικές ικανότητες. Παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση της Πολωνίας, όπου ο πυρήνας του προγράμματος σπουδών της επαγγελματικής εκπαίδευσης περιγράφει τις απαιτήσεις για τις δεξιότητες, ικανότητες και γνώσεις που πρέπει να αναπτυχθούν από τα προγράμματα διδασκαλίας των σχολείων. Το τρέχον σύστημα παιδαγωγικής εποπτείας στα σχολεία και το εξωτερικό σύστημα εξέτασης χρησιμοποιούν αυτόν τον πυρήνα ως θεμελιώδες κριτήριο για την αξιολόγηση της ποιότητας εργασίας στα σχολεία και τα επιτευχθέντα μαθησιακά αποτελέσματα. Ωστόσο, πρόοδος σε αυτόν τον τομέα μπορεί επίσης να παρατηρηθεί. Στην Τσεχία το 2015, η τροποποίηση του σχολικού νόμου εισήγαγε μία νέα τελική εξέταση στα προγράμματα σπουδών 2 και 3 ετών με πιστοποιητικό επαγγελματικής κατάρτισης. Δεν αξιολογείται μόνο η γνώση αλλά και επιλεγμένες βασικές ικανότητες, όπως η επίλυση προβλημάτων, μαθηματικές ικανότητες, δεξιότητες ΤΠΕ, προσανατολισμός προς την αγορά εργασίας, δεξιότητες επικοινωνίας στην Τσεχική και μια ξένη γλώσσα.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Καινοτόμες λύσεις στην ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων

Στις χώρες που συμμετέχουν στο έργο έχουν ενσωματωθεί ερευνητικές καινοτόμες λύσεις για την ανάπτυξη εγκάρσιων δεξιοτήτων. Οι αρχές της καινοτομίας συμβαδίζουν με τους στόχους της πρωτοβουλίας «Ευρώπη 2020»: έξυπνη, αειφόρος και περιεκτική ανάπτυξη. Η ανάπτυξη των συστημάτων κατάρτισης είναι από τις κύριες πτυχές της πολιτικής ατζέντας στην Ευρώπη, δεδομένου ότι η στρατηγική της Λισαβόνας (2000) στόχευε στο να καταστεί η εκπαίδευση ένας από τους βασικούς πυλώνες της ατομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

Στην Τσεχία η «Στρατηγική της Ψηφιακής Εκπαίδευσης έως το 2020», που εγκρίθηκε στο τέλος του 2014, προτείνει συγκεκριμένες αλλαγές και την αναβάθμιση της μαθησιακής διαδικασίας στα σχολεία με την υποστήριξη των σύγχρονων ψηφιακών τεχνολογιών. Περιλαμβάνει τη δημιουργία διαθέσιμων on-line ηλεκτρονικών υλικών, μετασχηματισμό των μεθόδων διδασκαλίας και παροχή εκπαιδευτικού λογισμικού. Η Εθνική Στρατηγική Καινοτομίας της Τσεχίας για τα έτη 2012-2020 αποτελείται από τέσσερα κύρια τμήματα αφιερωμένα στην αριστεία της έρευνας, την συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων και ακαδημαϊκών κλάδων στον τομέα της μεταφοράς γνώσης, την υποστήριξη για την καινοτόμο επιχειρηματικότητα και τέλος, τους ανθρώπους ως εμπνευστές και φορείς νέων ιδεών -τόσο της τεχνικής όσο και της μη τεχνικής καινοτομίας.

Στην Ελλάδα, η εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα αποτελεί μέρος της στρατηγικής για το «Νέο Σχολείο», το οποίο ακολουθεί τους κοινούς εκπαιδευτικούς στρατηγικούς στόχους της ΕΕ, μεταξύ των οποίων είναι η βελτίωση της καινοτομίας, της δημιουργικότητας και το επιχειρηματικό πνεύμα. Στη Λετονία τα παιχνίδια προσομοίωσης των επιχειρήσεων έχουν αποκτήσει ιδιαίτερη δημοτικότητα. Σκοπός τους είναι να αναπτύξουν επιχειρηματικές ικανότητες και επιχειρηματικές δεξιότητες. Στην Πολωνία σημαντικές αλλαγές εισήχθησαν στο σύστημα ΕΕΚ το 2012, βασιζόμενες στη νέα νομοθεσία, σχετικά με την ταξινόμηση των επαγγελματιών και το βασικό πρόγραμμα σπουδών για την επαγγελματική εκπαίδευση. Το βασικό πρόγραμμα για την επαγγελματική εκπαίδευση αποσκοπεί στη βελτίωση της σχέσης μεταξύ της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και των αναγκών της αγοράς εργασίας. Έχει αναπτυχθεί ως αποτέλεσμα του έργου που υλοποιείται από το Εθνικό Κέντρο για την στήριξη της επαγγελματικής και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης (NCSVCE) «Βελτίωση των βασικών προγραμμάτων σπουδών ως το κλειδί για τον εκσυγχρονισμό της επαγγελματικής εκπαίδευσης» υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας. Στη Ρουμανία ορισμένα σχολεία να αναπτύσσουν τα δικά τους εξωσχολικά προγράμματα και διαγωνισμούς για την προώθηση και την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Τρέχοντα έργα που εστιάζουν στην ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων

Τα έργα που στηρίζουν την απόκτηση εγκάρσιων δεξιοτήτων στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης εφαρμόζονται από διάφορους φορείς.

Στην Τσεχία, το Υπουργείο Παιδείας Νεολαίας και Αθλητισμού ανακοίνωσε τόσο για το 2013, όσο και για το 2014, ένα πρόγραμμα ανάπτυξης με τίτλο «Πρωώθηση της συνεχούς εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών της ΕΕΚ σε πραγματικό εργασιακό περιβάλλον». Ο σκοπός αυτού του προγράμματος είναι να υποστηρίξει τα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην υλοποίηση έργων που συμβάλλουν στην ενίσχυση της συνεργασίας των σχολείων και των ιδρυτών τους με τους εργοδότες στην συγκεκριμένη περιοχή, και ιδιαίτερα την κατάρτιση των εκπαιδευτικών των επιλεγμένων πεδίων ΕΕΚ στις εγκαταστάσεις των εργοδοτών. Οι ικανότητες που θα έχουν αποκτήσει οι εκπαιδευμένοι δάσκαλοι θα χρησιμοποιηθούν στη συνέχεια ως καινοτομίες εντός των σχολικών προγραμμάτων. Ένα παράδειγμα εθνικού σχεδίου που κατευθύνει αρκετές καινοτομίες στο πλαίσιο της ΕΕΚ είναι το έργο POSPOLU. Το έργο προσδιορίζει και αναλύει το υπάρχον σύστημα της συνεργασίας μεταξύ σχολείων και επιχειρήσεων και ταυτόχρονα εξασφαλίζει πιλοτική δοκιμή νέων μοντέλων συνεργασίας. Ο στόχος του προγράμματος είναι η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και των εργοδοτών με αποτέλεσμα την υψηλότερη ποιότητα των αποφοίτων και την αύξηση του όγκου της επαγγελματικής κατάρτισης σε πραγματικό περιβάλλον εργασίας.

Στην Ελλάδα ο «Οδικός χάρτης ΕΕΚ», είναι ένα λεπτομερές σχέδιο για την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων που αναμένεται να δημοσιευθεί και περιλαμβάνει μέτρα για τη μεταρρύθμιση της ΕΕΚ με σκοπό τη βελτίωση της αντιστοιχίας των παρεχόμενων δεξιοτήτων με συγκεκριμένες και προβλεπόμενες μελλοντικές ανάγκες δεξιοτήτων, ανάπτυξη συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, εισαγωγή ποιοτικών πλαισίων και παροχή περισσότερων θέσεων μαθητείας.

Στο πλαίσιο του έργου MOIRC - “Modello Operativo Integrato per il Riconoscimento e la Certificazione delle Competenze”, που υλοποιήθηκε στην Ιταλία, αναπτύχθηκε ένα σύστημα αναγνώρισης των γνώσεων και δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν τόσο από την τυπική όσο και από την άτυπη εκπαίδευση, απευθυνόμενο κατά κύριο λόγο σε όσους/ες εργάζονταν. Η αναγνώριση έγινε σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο της Πάδοβας. Η πρωτοβουλία Porta Futuro συνδυάζει την εκπαίδευση και την επαγγελματική συμβουλευτική, την αναζήτηση εργασίας και την προώθηση της αυτοαπασχόλησης, την προσοχή στο άτομο και αυτοματοποίηση διαδικασιών και την ανάλυση της εταιρείας. Είναι μια πρωτοβουλία καθοδήγησης καινοτομίας, εκπαίδευσης και απασχόλησης που ξεκίνησε από την επαρχία της Ρώμης το 2011 με στόχο τη μείωση της ανεργίας και ιδιαίτερα την ανεργία των νέων (31% το 2011), με τη βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας και την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης σε περιόδους σοβαρής οικονομική κρίσης.

Στη Λετονία το Σεπτέμβριο του 2014, ο Οργανισμός Διεθνών Προγραμμάτων Νεολαίας ξεκίνησε τα χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματα 2014-2020 "Ανάπτυξη και Απασχόληση" (ειδικός στόχος 8.3.3). Το έργο “KNOW and DO!” υλοποιήθηκε με στόχο να παρακινήσει τους νέους που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης και δεν είναι εγγεγραμμένοι στον Κρατικό Οργανισμό Απασχόλησης ως άνεργοι (περίπου 5000 νέοι ηλικίας 15-29 ετών). Το έργο ENTRETRAIN (Innovative Training for promoting Entrepreneurship and

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

engendering an Entrepreneurial Culture within the Company) προσφέρει εκπαιδευτικό υλικό για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης των επιχειρηματικών δεξιοτήτων μέσα στα σχολεία και ΜΜΕ.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα της Πολωνίας «Γνώση, Εκπαίδευση, Ανάπτυξη 2014-2020» έχει εφαρμοστεί. Το πρόγραμμα ανταποκρίνεται στην ανάγκη για μεταρρυθμίσεις στους τομείς της απασχόλησης, της κοινωνικής ένταξης, της εκπαίδευσης, της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κ.λπ. Η δράση 2.15 του προγράμματος εστιάζει στην προσαρμογή της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στις ανάγκες μιας μεταβαλλόμενης οικονομίας.

Στη Ρουμανία το επιχειρησιακό πρόγραμμα Ανθρώπινου Κεφαλαίου για την περίοδο 2014-2020 περιλαμβάνει την εκπαίδευση και την κατάρτιση ως έναν από τους άξονες προτεραιότητας. Ο κύριος στόχος είναι να μεταρρυθμίσει/επικυρώσει/καθοδηγήσει το υποχρεωτικό εθνικό πρόγραμμα σπουδών (συμπεριλαμβανομένου εκείνου που αφορά την ειδική αγωγή και τα προγράμματα εκπαίδευσης δεύτερης ευκαιρίας), προκειμένου να επικεντρωθεί τόσο στις βασικές δεξιότητες και τις ανάγκες ανάπτυξης των μαθητών από την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση όσο και στη χρήση ψηφιακών λύσεων / ΤΠΕ.

Πηγές και υλικό αναφοράς

Το δεύτερο μέρος της έκθεσης των εταίρων επικεντρώθηκε στην έρευνα και τη συλλογή ήδη υπάρχοντος υλικού που θα ήταν χρήσιμο για τους σκοπούς του παιχνιδιού SGAG. Το υλικό εστιάζει στην προώθηση και την ανάπτυξη εγκάρσιων δεξιοτήτων καθώς και εκείνων που απαιτούνται από τη σημερινή αγορά εργασίας. Τα υλικά που υποβάλλονται από τους εταίρους έχουν συλλεχθεί και έχουν συγκριθεί με σκοπό να παρουσιαστεί η χρησιμότητά τους για τις επόμενες φάσεις του έργου. Στο επόμενο στάδιο του έργου το υλικό θα πρέπει να προσαρμοστεί κατάλληλα ή να χρησιμοποιηθεί ως πηγή έμπνευσης για τη δημιουργία του παιχνιδιού SGAG.

Οι πηγές επιλέχθηκαν με γνώμονα τη χρησιμότητά τους για το έργο. Αποτελούνται από μεθοδολογίες, εγχειρίδια, εκθέσεις, online μαθήματα, ιστοσελίδες, πλατφόρμες, εκπαιδευτικό υλικό και online εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για το σκοπό του παιχνιδιού. Αφορούν ένα ευρύ σύνολο δεξιοτήτων και παρέχουν το σχεδιασμό των εργασιών, τη διδασκαλία της μεθοδολογίας καθώς και την αξιολόγηση. Μερικά από αυτά είναι πιθανό να έχουν περιορισμένη χρησιμότητα, λόγω του εθνικού πλαισίου αναφοράς ή τη γλώσσα.

Συμπεράσματα

Είναι αναγκαίο να ληφθεί υπόψη η μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας και οι απαιτήσεις των εργοδοτών σχετικά με τους υποψήφιους ή εν ενεργεία υπαλλήλους και πώς τέτοιες πρωτοβουλίες έχουν τεθεί σε ισχύ στις χώρες τις οποίες αφορά η έρευνα. Στοχεύουν στη βελτίωση της σύνδεσης μεταξύ της παροχής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και των αναγκών της αγοράς εργασίας. Τα συστήματα ΕΕΚ περιλαμβάνουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων για τον 21^ο αιώνα, ωστόσο, είναι συνήθως ενσωματωμένα στην πιστοποίηση των επαγγελματικών προσόντων.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Οι βασικές δεξιότητες για το σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης κατηγοριοποιούνται με διαφορετικό τρόπο σε κάθε χώρα, ωστόσο υπάρχουν πολλές ομοιότητες ώστε να εντοπίζονται κάποιες κοινές δεξιότητες και ικανότητες. Η συμμετοχή των εταιρειών στη διαδικασία της μεταρρύθμισης της επαγγελματικής εκπαίδευσης εξακολουθεί να είναι χαμηλή, αλλά παρατηρείται αυξητική τάση. Η αγορά εργασίας πρέπει επίσης να συμμετάσχει ενεργά στην αξιολόγηση των εργαζομένων των εταιρειών σε σχέση με το σύστημα ΕΕΚ. Ορισμένες χώρες έχουν εφαρμόσει προγράμματα που θα στηρίξουν την ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων, εστιάζοντας επίσης στη νέα τεχνολογία και τις καινοτομίες.